

XY90AG

Time: 3 Hours

Marks 100

NB: 1) All questions are compulsory

2) All questions carry equal marks

Q 1. Attempt any two questions from the following.

- a) Explain the role of Swami Dayananda Saraswati in the socio-religious movement. 10
- b) Examine the role of Mahatama Jotiba Phule in socio-religious movement. 10
- c) Describe the Impact of the Social Reform Movement in India 10

Q 2. Attempt any two questions from the following.

- a) Trace the growth of Western Education in India under British rule. 10
- b) Write a note on the development of Press in India under British rule. 10
- c) Discuss the development of communication in India during British rule. 10

Q 3. Attempt any two questions from the following.

- a) Explain the revenue settlements introduced by British in India with special reference to Permanent settlement. 10
- b) Discuss the features of Drain Theory. 10
- c) Explain the factors responsible for the growth of large scale industry. 10

Q 4. Attempt any two questions from the following.

- a) Evaluate the role of women in Indian freedom movement. 10
- b) Assess the contribution of Dr. Bababsaheb Ambedkar in the Dalit Movement. 10
- c) Write a note on tribal uprising in India. 10

Q 5. Write short notes on any two of the following.

- a) Aligarh Movement 10
- b) Impact of western Education 10
- c) Commercialization of Agriculture 10
- d) Peasant movements in India 10

10

X490A6

मराठी रूपांतर

गुण: १००

वेळ : ३ तास

सूचना : १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीतील स्वामी दयानंद सरस्वतीची भूमिका स्पष्ट करा.
- ब. सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीतील महात्मा फुले यांच्या भूमिकेचे परीक्षण करा. १०
- क. सामाजिक सुधारणा चळवळीतील भारतावरील परिणामाचे वर्णन करा. १०

प्र.२. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. ब्रिटिशकाळातील भारतात पाश्चात्य शिक्षणाच्या झालेल्या प्रगतीचा मागोवा घ्या. १०
- ब. ब्रिटिशकाळात भारतात वृत्तपत्रांच्या झालेल्या विकासावर टीप लिहा. १०
- क. ब्रिटिशकाळात भारतात दळणवळणच्या विकासाची चर्चा करा. १०

प्र.३. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. कायमधारा जमीन महसूल पद्धतीचा विशेष संदर्भ देऊन ब्रिटीशानी भारतात सुरु केलेल्या विविध महसूल पद्धती (शेतसारा पद्धती) स्पष्ट करा. १०
- ब. आर्थिक निःसारण सिद्धांताच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. १०
- क. मोठ्या उदोगधंद्याच्या प्रगतीस कारणीभूत घटक स्पष्ट करा. १०

प्र.४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- अ. स्वातंत्र्य चळवळीतील स्त्रियांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा. १०
- ब. दलित चळवळीतील डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या योगदानाचे परीक्षण करा. १०.
- क. भारतातील आदिवासींचे उठवावर टिप लिहा. १०

प्र.५ खालील टीप लिहा (कोणत्याही दोन)

- अ. अलिगढ चळवळ १०
- ब. पाश्चिमात्य शिक्षणचा परिणाम १०
- स. शेतीच्या व्यापारीकरण १०
- ड. भारतातील शेतकरी चळवळी १०